

Na osnovu člana 10 stav 3 Zakona o sredstvima za zaštitu bilja („Službeni list CG”, broj 51/08 i 18/14), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, uz saglasnost Ministarstva zdravlja, donijelo je

Program monitoringa uređaja za upotrebu pesticida za 2023. godinu

Program je objavljen u "Službenom listu CG", br. 44/2023 od 25.4.2023. godine.

Programom monitoringa uređaja za upotrebu pesticida (u daljem tekstu: Program) određuju se vršioци, broj uređaja i kontrolne liste za uređaje za upotrebu pesticida.

Cilj Programa je provjera tehničke ispravnosti i funkcionalnosti uređaja za upotrebu pesticida i provjera pojedinačnih radnih djelova tih uređaja, kao i procjena rizika po rukovaoca, ali i radnu i životnu sredinu.

Programom su određeni prioriteti u skladu sa dostupnim podacima o broju uređaja za upotrebu pesticida i program ne obuhvata ručne ili ledne motorne prskalice (bez barometra), kao i druge slične uređaje.

Prioriteti su definisani, u skladu sa analizom rizika, na osnovu dokaza o utvrđenim nepravilnostima sa ciljem utvrđivanja stvarnog stanja uređaja za upotrebu pesticida kroz upotrebu kontrolnih lista.

Program se sprovodi radi: unaprjeđenja bezbjednosti radnika koji koriste uređaje za upotrebu pesticida, kao i drugih lica koja ulaze na tretirane površine ili se nalaze u blizini istih, smanjenja potencijalnih rizika od zagađenja životne sredine i radi efikasne kontrole štetnih organizama.

Promjene na uređajima za upotrebu pesticida mogu da dovedu do navedenih rizika, pa ih je potrebno provjeravati u cilju utvrđivanja nepravilnosti, radi njihovog otklanjanja i sprovođenja pravovremenih mjera u cilju otklanjanja potencijalne opasnosti za ljude, bilje, životinje ili životnu sredinu.

Programom se obuhvataju poljoprivredni subjekti (pravna ili fizička lica) koji posjeduju uređaje za upotrebu pesticida i imaju znatne poljoprivredne površine na kojima upotrebljavaju pesticide, kao i poljoprivredni subjekti koji svoje poljoprivredne proizvode plasiraju na tržište, a sve radi ispunjavanja propisanih uslova i ciljeva Nacionalnog plana za održivu upotrebu pesticida.

Pri izboru za monitoring uzimaju se u obzir sljedeći faktori: poljoprivredna površina, zastupljenost na tržištu, obim upotrebe pesticida (broj tretmana tokom godine), kao i podaci o neusaglašenostima iz prethodnih perioda.

Prema podacima iz literature, štetni organizmi ugrožavaju gajene biljke i prehrambene proizvode, smanjujući rodnost biljaka za 15-20% u razvijenim zemljama i preko 40% u nerazvijenim zemljama što je ujedno i glavni razlog upotrebe pesticida.

Uređaji za upotrebu sredstava za zaštitu bilja (u daljem tekstu: uređaji) su namijenjeni za primjenu sredstava za zaštitu bilja, uključujući djelove potrebne za rad uređaja (rasprskivač, manometar, filteri, oprema za čišćenje rezervoara), a koji se mogu koristiti na otvorenom polju ili u zatvorenom prostoru.

Zatvoreni prostor (*greenhouse*) je prohodan, statičan, zaštićen prostor za uzgoj kultura, uobičajeno sa spoljnom konstrukcijom i providnom zaštitom koja omogućuje kontrolisanu razmjenu materije i energije sa okolinom i koji sprječava oslobađanje sredstava za zaštitu bilja u životnu sredinu.

U praksi često primjena uređaja ne garantuje i efikasnost korišćenja.

Radi sigurnosti, zaštite zdravlja ljudi i životne sredine vlasnici uređaja najmanje jednom u tri godine, kod ovlašćenih pravnih lica (u daljem tekstu: pravno lice), treba da vrše provjeru tehničke ispravnosti radi označavanja uređaja. Novi uređaji se prvi put provjeravaju pet godina od dana kupovine.

Ravnomjerna raspodjela sredstava za zaštitu bilja na ciljnu površinu, obezbjeđuje se uređajima koji se koriste u skladu sa uputstvima proizvođača i koji su u skladu sa propisima koji uređuju tehničke zahtjeve za proizvode i postupke ocjenjivanja usaglašenosti (u daljem tekstu: tehnički zahtjevi) u skladu sa Kontrolnom listom 1 dio A, a ovlašćena pravna lica vrše provjeru uređaja u skladu sa Kontrolnom listom 1 dio B pri čemu se izdaje potvrda o ispravnosti uređaja i vrši označavanje.

Osim zahtjeva datih u posebnom propisu koji uređuje zaštitu na radu, uređaji za:

- hemijsko tretiranje sjemenskog materijala treba da ispunjavaju i zahtjeve iz Kontrolne liste 1 dio C;
- zamagljivanje treba da ispunjavaju i zahtjeve iz Kontrolne liste 1 dio D;
- inkorporaciju granula treba da ispunjavaju i zahtjeve iz Kontrolne liste 1 dio E;
- suzbijanje rasta nepoželjnog bilja pored željezničkih pruga (vozovi, dvokolica) treba da ispunjavaju i zahtjeve iz Kontrolne liste 1 dio F.

Odabir se vrši sistemom slučajnog uzorka u skladu sa analizom rizika na osnovu postojanja dokaza o nepravilnostima:

Sistem rangiranja	
Nivo rizika	Vrsta monitoringa
Nizak nivo prioriteta: - ne postoji dokaz o nepravilnosti (izvor: dosadašnja praćenja, izvještaji ili drugi podaci); - nizak nivo očekivanih nepravilnosti; - manja zastupljenost.	Rutinski u cilju provjere usaglašenosti i obezbjeđenja potrebnih informacija.
Srednji nivo prioriteta: - postoji dokaz o nepravilnosti (izvor: dosadašnja praćenja, izvještaji ili drugi podaci); - očekivana pojava nepravilnosti; - veća zastupljenost;	Rutinski u cilju provjere usaglašenosti i obezbjeđenja potrebnih informacija, radi praćenja prethodnih rezultata.

- narastajuća popularnost.	
Visok nivo prioriteta: - skoriji dokaz o nepravilnosti (izvor: dosadašnja praćenja, izvještaji ili drugi podaci); - dokaz o opasnosti za ljude, bilje, životinje ili životnu sredinu; - očekivana pojava ciljane nepravilnosti.	Ciljani za identifikovane probleme.

Monitoring vrše ovlaštena pravna lica uz korišćenje kontrolnih lista u skladu sa godišnjim Planom službenih kontrola.

Prilikom monitoringa ovlašteno pravno lice popunjava kontrolne liste koje su sastavni dio ovog programa i koje služe za dalje praćenje stanja.

Ovlašteno pravno lice izvještaj i popunjene pojedinačne kontrolne liste sa ocjenom usaglašenosti dostavlja i organu uprave nadležnom za fitosanitarne poslove - Odsjek za promet i registraciju sredstava za zaštitu i ishranu bilja radi izdavanja Sertifikata o ispravnost uređaja za upotrebu pesticida (*Certificate for the inspection of pesticide application equipment according to EN 13790/16122 standard*).

Sredstva za sprovođenje ovog programa obezbijedena su Budžetom Crne Gore za 2023. godinu Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove (**organizacioni kod 41107**) – **Program 16 002** Poljoprivreda, Potprogram 16 002 005 - Bezbjednost hrane, veterina i fitosanitarni poslovi, **Aktivnost** 16 002 005 001 Upravljanje i administracija Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove **Aktivnost** 16 002 005 004 Program fitosanitarnih mjera, a u skladu sa Programom fitosanitarnih mjera za 2023. godinu.

Ovaj program objaviće se u "Službenom listu Crne Gore".

* Ovim programom prenešena su pravila za funkcionisanje opreme za upotrebu sredstava za zaštitu bilja u skladu sa Aneksom II Direktive 128/2009 / EC Evropskog parlamenta i Savjeta od 21. oktobra 2009. kojom se uspostavlja okvir za akciju Zajednice da se postigne održivo korišćenje pesticida

Broj: 04-313/23-4325/2

Podgorica, 11. aprila 2023. godine

Ministar,
Vladimir Joković, s.r.

NAPOMENA REDAKCIJE: *Liste u PDF formatu možete preuzeti klikom na sledeći link:*

Kontrolne liste